

Lerarentekort en het opleiden van leraren

Lerarentekort in het licht van professionaliteit

Rianne Bosland-Meering - lectoraat De Pedagogische Opdracht
rianne.bosland@inholland.nl

25 januari 2023

inholland
**de pedagogische
opdracht**

NIEUWS

Lerarentekort blijft groeien, ministers zoeken 'creatieve' oplossingen

Het lerarentekort wordt alleen maar groter en is 'de achilleshiel van het onderwijs'. Het primair onderwijs zoekt inmiddels 9.100 fulltime leraren. Het voortgezet onderwijs komt 1.700 docenten tekort, met name voor Nederlands en wiskunde. Het kabinet zint op 'onorthodoxe maatregelen'.

Remco Meijer 1 juli 2022, 18:26

Lerarentekort basisscholen blijft oplopen, grote steden zwaarst getroffen

Het lerarentekort op basisscholen blijft oplopen. In Amsterdam is het tekort het sterkst gestegen, van 12,5 procent in februari naar 15,3 procent nu. Almere kampt landelijk met het grootste tekort: daar wordt 16,2 procent van de vacatures niet vervuld door bevoegde leerkrachten.

Irene de Zwaan 14 december 2021, 14:57

Maandag 23 januari 2023 | Het laatste nieuws het eerst op NU.nl

Lerarentekort verder toegenomen, noodzaak aanpak blijft 'onverminderd hoog'

NOS Nieuws • Dinsdag 13 december, 12:02

Lerarentekort op basisscholen gestegen tot bijna 10 procent

Het tekort aan leraren in het basisonderwijs neemt nog steeds toe. In een brief aan de Tweede Kamer schrijven de ministers Wiersma en Dijkgraaf dat 9700 arbeidsplaatsen niet zijn bezet. Dat staat gelijk aan 9,5 procent van het totaal aantal gewenste leraren.

Opinie: ‘Geef de leraar zijn autonomie terug!’

Met expertteams en extra geld moeten scholen lessen in rekenen en taal verbeteren

Scholen in het basis- en middelbaar onderwijs krijgen komend schooljaar extra geld en steun van experts om lessen in basisvaardigheden zoals taal en rekenen te verbeteren. Dat schrijft Onderwijsminister Dennis Wiersma in een [plan](#) dat hij vandaag presenteert.

Professionaliteit: situationeel handelen, het bieden van maatwerk afhankelijk van de context en eigenschappen van het individuele kind.

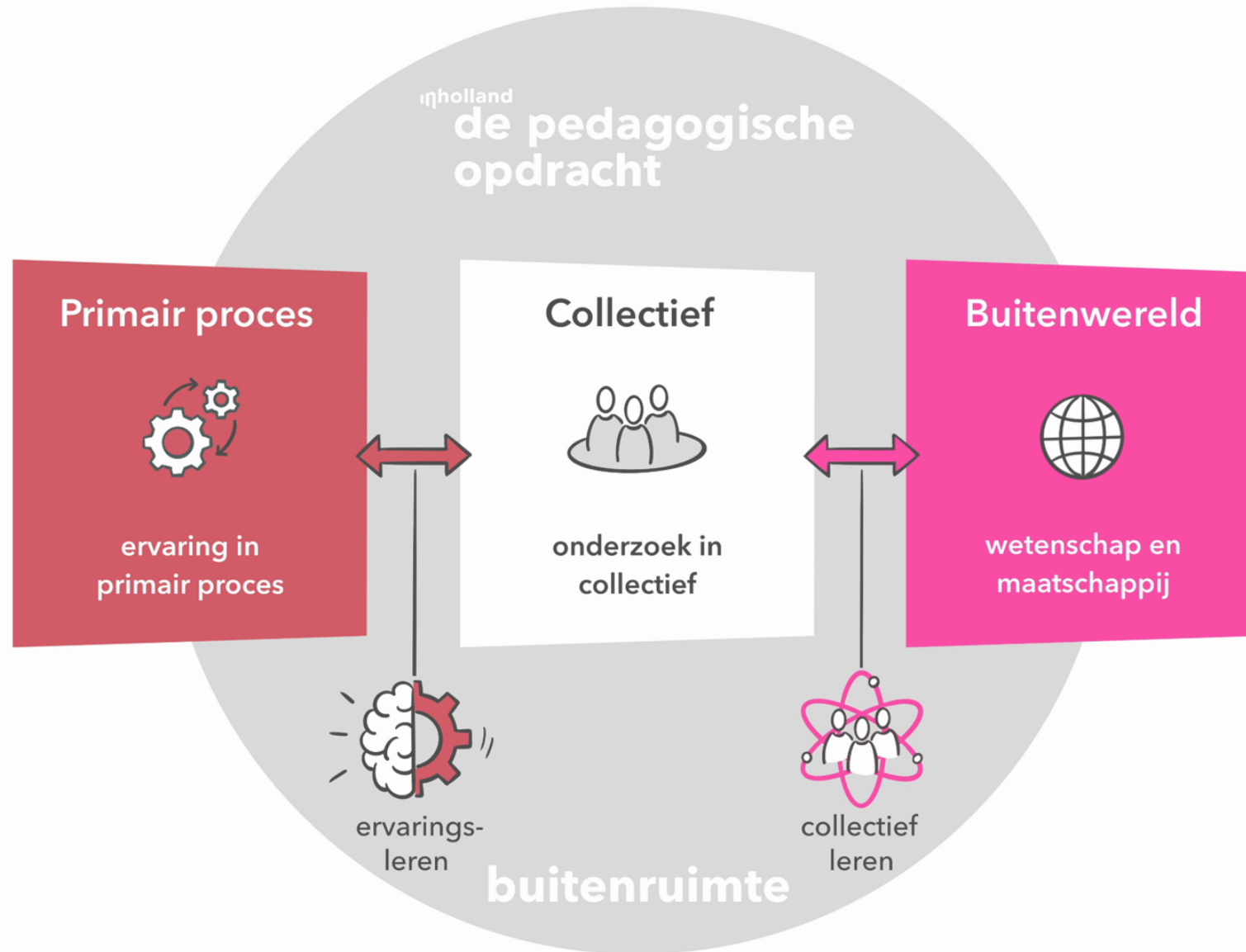
Professionele ruimte: het collectief afwegen, interpreteren en evalueren van het individuele situationele handelen op basis van een collectief gedefinieerd normatief kader.

Partnerschap

opleiding, werkveld en lectoraat (NHS) en

lectoraat en school- en IKC teams

Zicht op elkaars expertise in plaats van experts van buitenaf

Ervaringen verdiepen: uitdagend om niet in 'tips' te vervallen

Betekenisvolle situaties – wat zijn deze eigenlijk?

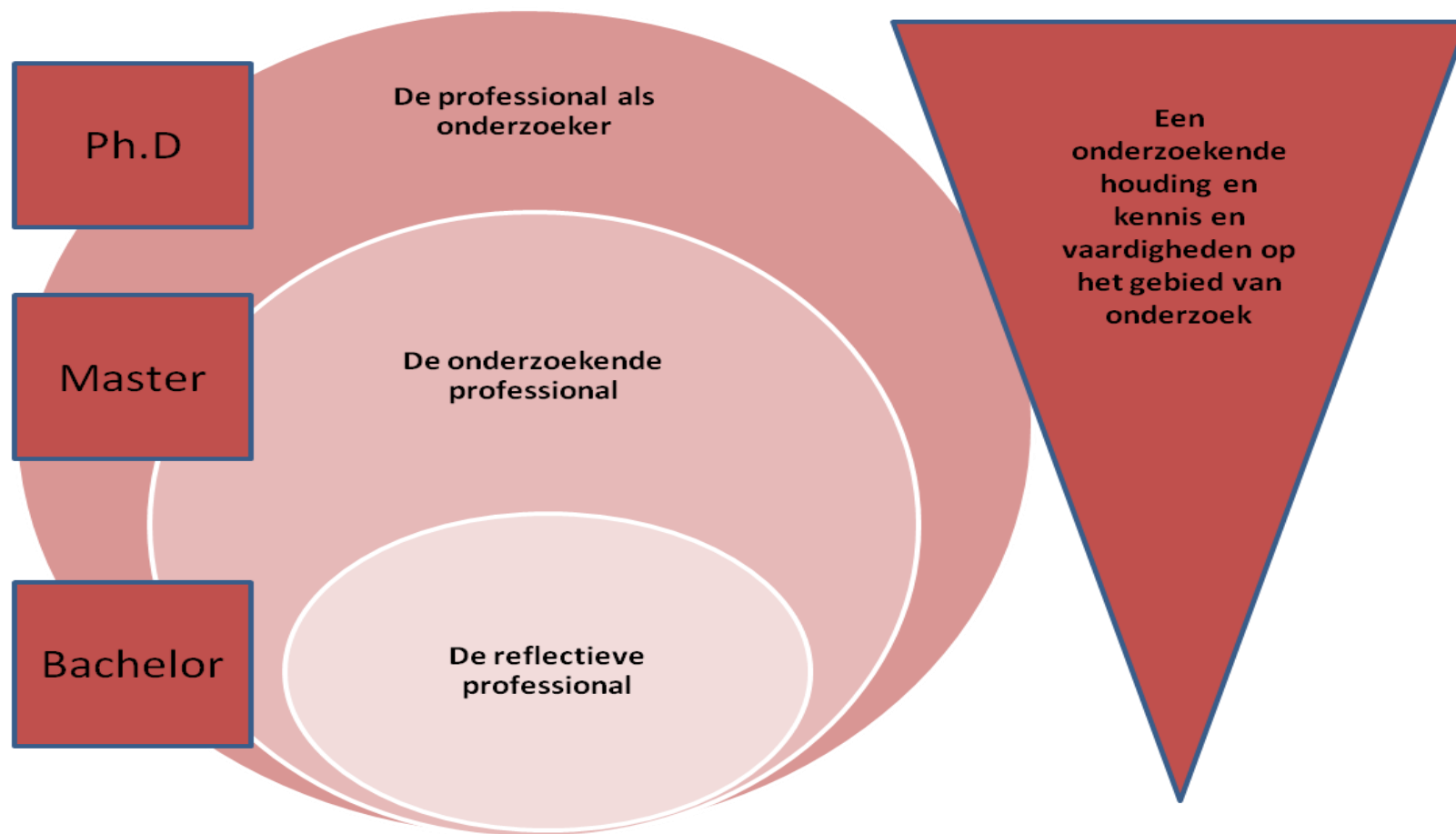
Ervaringen verdiepen gaf inzichten in elkaars en eigen instrumentarium en behoeften van leerlingen – voorheen vaak gericht op gedrag leerlingen

Ervaringen in buitenschoolse situaties zijn net zo (pedagogisch) waardevol als in die in onderwijssetting

Rol van leiderschap

Onderzoekende leraar nodig om professionaliteit te versterken

Spectrum reflectieve & onderzoekende professional

Fasen proces	Rol organisatie	Rol onderzoekende leraar
1. Aanloopfase	- gesprek initiëren met lectoraat DPO - verkennen doelstelling samenwerking DPO en school/bestuur - collectief (op schoolniveau) samenstellen - aanstellen en informeren onderzoekende leraar - collectief benaderen en informeren over * inhoudelijke doelstelling * samenwerking met DPO * verschillende rollen (begeleiding vs onderzoek) - werkprocessen en samenwerking met DPO inbedden in strategische koers/beleidsplan/ontwikkelplan/professionaliseringsslag - inventariseren wat nodig is voor deelname van verschillende deelnemers - informatie inwinnen bij onderzoekende leraar over voortgang	- collectief scherp houden en enthousiasmeren in relatie tot: * inhoudelijke doelstelling i.r.t. strategische koers * samenwerking met DPO * verschillende rollen (begeleiding vs onderzoek) - informeert DPO over voortgang
2. Pedagogische opdrachtfase (waaronder contextverkenning)	- werkprocessen en samenwerking met DPO inbedden in strategische koers/beleidsplan/ontwikkelplan/professionaliseringsslag - facilitering deelname collectief aan sessies - inventariseren wat nodig is voor deelname van verschillende deelnemers - informatie inwinnen bij onderzoekende leraar over voortgang	- structurele overlegmomenten/sessies beleggen collectief - (voorbereidende) activiteiten binnen collectief initiëren - beredeneerde inzet verschillende werkvormen en instrumenten - oprekken van verschillende perspectieven primair proces: * appel van de leerling * pedagogische opdracht * instrumentarium leraar - leidende rol in analyse om te komen tot patronen en thema's - inhoudelijke lijn in en verbinding tussen sessies bewaken en expliciteren naar collectief
3. Verdiepende fase: thematisch	- werkprocessen en samenwerking met DPO inbedden in strategische koers/beleidsplan/ontwikkelplan/professionaliseringsslag - facilitering deelname collectief aan sessies - inventariseren wat nodig is voor deelname van verschillende deelnemers - informatie inwinnen bij onderzoekende leraar over voortgang	- beredeneerde inzet verschillende werkvormen en instrumenten - monitoren en evalueren inzet handelingsinterventies -terugkoppeling naar en/of overleg met DPO over monitoring en evaluatie
4. Thema afronden	- gezamenlijk formuleren van gezamenlijk pedagogisch kader in relatie met thema – evt. vertaling naar visie organisatie - inzichtelijk maken van ingezette handelingsalternatieven in relatie tot gezamenlijk geformuleerde pedagogische opdracht	- zorgen voor 'wrap up' (verslag/terugkoppeling opbrengsten van deze interactie): samen met collectief en richting organisatie - faciliteert en organiseert gezamenlijke formulering gezamenlijk pedagogisch kader – maakt evt. samen met team vertaling naar visie organisatie -faciliteert en organiseert verslaglegging van ingezette handelingsalternatieven in relatie tot gezamenlijk geformuleerde pedagogische opdracht
5. Nieuw thema	- voortzetting werkprocessen in relatie tot nieuw thema	Zie 3.

In hoeverre denk jij dat deze werkwijze bij kan dragen aan de oplossing van het lerarentekort? Kun je voorbeelden geven vanuit je eigen context?

Ga kort in gesprek met iemand die naast of achter je zit – het liefst iemand die in een andere context werkt dan jijzelf

Lerarenopleiders = onderzoekende leraar

Leidt aanstaande leraren op tot reflectieve, contextbewuste professional

Rol lerarenopleider:

Brengt pendulebeweging op gang

Vertegenwoordigt functie 3 – rol vakinhoud

Bedankt voor jullie aandacht

|
Rianne Bosland-Meering
rienne.bosland@inholland.nl

Clinton, C., Bosland-Meerding, R. & Enthoven, M. (2022) Onderzoekend bewegen.

De veranderende rol van de lerarenopleider in het samen opleiden tot reflectieve, contextbewuste onderwijsprofessionals met onderzoekend vermogen. *Tijdschrift voor Lerarenopleiders* 43 (4), 13 – 28

Enthoven, M. (2020). *Bedachtzaamheid na actie. Leraar willen zijn vanuit een krachtig collectief (lectorale rede)*. Hogeschool Inholland

Enthoven, M., Clinton, C. & Beemsterboer, M. (2021). Kansen in context: contextbewust onderwijs en onderzoekend vermogen om als leraar pedagogisch betekenis te kunnen geven aan sociologische analyses van kansenongelijkheid. *Tijdschrift voor Lerarenopleiders* 42(4), 61 – 70

Simons, P.RJ., Ruijters, M.C.P. (2014). The Real Professional is a Learning Professional. In: Billett, S., Harteis, C., Gruber, H. (eds) *International Handbook of Research in Professional and Practice-based Learning*. Springer International Handbooks of Education. Springer, Dordrecht.